

УДК 347.78

Зеров Костянтин Олександрович,

аспірант кафедри інтелектуальної власності юридичного факультету імені Тараса Шевченка,
молодший науковий співробітник НДІ ІВ НАПрН України

САМОЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ТВОРИ, РОЗМІЩЕНІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Постановка проблеми. На сьогодні надзвичайної ваги й актуальності щодо захисту авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, набуває самозахист, оскільки завдяки йому відбувається негайне реагування на допущене порушення. Реалізація права на самозахист відбувається не тому, що особа позбавлена іншої можливості забезпечити свої інтереси, а тому, що так їй зручніше, адже самозахист забезпечує швидкий та економічний захист права [1, с. 9]. Для юрисдикційної ж форми є характерним певний проміжок часу (подання позову до суду, скарги до адміністративного органу, їх розгляд, винесення рішення, організація виконання тощо), що в умовах ринкової економіки є недостатньо ефективним [2, с. 135].

Крім того, через самозахист яскраво проявляються принципи приватного права – диспозитивність та ініціативність сторін. Під час здійснення самозахисту особа має більше свободи вибору міри й характеру реагування [3, с. 280]. Самозахист сприяє розвитку соціальної активності, зростанню правової самосвідомості, укріплює законність і правопорядок [4, с. 17]. Самозахист завжди є правомірною поведінкою, що виключає застосування до особи, яка до нього вдалася, будь-яких мір відповідальності [5, с. 200]; не повинен виходити за межі дій, необхідних для припинення порушення, і має відповідати порушенню» [6, с. 89].

Стан дослідження теми. До питання самозахисту прав зверталось багато науковців, а саме: Г. Свердлик, Г. Стоякин, Ч. Азімов, О. Штефан, О. Недоруб, О. Пастухов, І. Ващинець, О. Рассомахіна, І. Осолінкер. Проте дослідження самозахисту авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, залишається розкритим не повністю.

Метою публікації є дослідження особливостей здійснення самозахисту авторського права на твори, що розміщені в мережі Інтернеті, з ураху-

ванням специфіки правовідносин, які пов'язані з мережею Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Згідно з ч. 1 т. 19 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) особа має право на самозахист свого цивільного права та права іншої особи від порушень і протиправних посягань. Самозахистом прав є застосування особою засобів протидії, що не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства (ч. 1 ст. 19) [7].

Зазначена дефініція вбачається певною мірою недосконалою, оскільки не містить ані вказівки на особу, що здійснюватиме самозахист, ані моменту виникнення зазначеного права, ані тлумачення поняття «засіб протидії».

Підходи щодо розуміння поняття «самозахист» різняться. Наприклад, у ст. 12. Цивільному кодексі Російської Федерації [8], ст. 11 Цивільному кодексі Білорусії [9] самозахист віднесений до способів захисту цивільних прав. У юридичній науці домінує точка зору, з якою самозахист розуміється саме як форма захисту прав. Так, Г. О. Свердлик [10, с. 22] та В. В. Болгова [11, с. 29] вважають самозахист формою захисту права. О. П. Сергєєв також стверджує, що самозахист цивільних прав із позиції теорії – це форма їх захисту, яка допускається тоді, коли потерпілий має можливість правомірного впливу на порушника. У межах цієї форми захисту носій порушеного або оскаржуваного права може використати різні способи самозахисту [12, с. 339]. Крім того, у ч. 2 ст. 19 ЦК України прямо вказується на можливість обрання способів самозахисту, що виключає розуміння самозахисту в цілому саме як способу захисту.

На нашу думку, слід погодитися з О. І. Антонюк, яка зазначає, що самозахист не можна розглядати на рівні з іншими способами захисту, адже спосіб захисту розкриває те, яким чином відновлюються порушені права, а термін «самозахист» наголошує

на особливості суб'єкта захисту, на тому, що захист здійснюється самою особою, без звернення до юрисдикційних органів [13, с. 72].

Щодо тлумачення змісту поняття «самозахист» необхідно зазначити таке. У фаховій літературі є різні підходи щодо змісту цього поняття. Наприклад, М. Панченко пропонує розуміти самозахист у широкому й вузькому значеннях. Так, у широкому значенні автор під самозахистом розглядає будь-які дії правомочної особи, пов'язані із захистом суб'єктивного права від порушення (зокрема подача позову, скарги, самостійний захист цивільних прав у суді без допомоги адвоката тощо). Самозахист у вузькому значенні, на думку вченого, – це вчинення правомочною особою не заборонених законом фактичних дій, спрямованих на відведення, зменшення негативних наслідків такого порушення. У цьому випадку фактичні дії спрямовані на припинення порушення та ліквідацію його наслідків [14, с. 32]. Існують наукові підходи, що звужують застосування самозахисту тільки до дій, які спрямовані на захист від порушення своїх цивільних прав винятково в договірних відносинах [15, с. 7], або ж до дій фактичного порядку, спрямованих на охорону особистих немайнових чи майнових прав та інтересів особи, що можуть застосовуватися тільки в позадоговірних відносинах (заходи щодо охорони майна особи, необхідна оборона; заходи, що вживаються в стані крайньої необхідності) [16, с. 117]. Проте є підхід, який допускає можливість реалізації права на самозахист як в договірних, так і в позадоговірних відносинах [046 К, с. 71; 189 С, с. 36-37].

Можливість самозахисту авторських прав у разі делікту не викликає сумнівів. Однак згідно з підпункту «а» ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон) порушенням авторського права і (або) суміжних прав визнається вчинення будь-якою особою дій, які порушують особисті немайнові або майнові права суб'єктів авторського права [19]. Такі дії можуть бути і в рамках договірних зобов'язань. Наприклад, ліцензійним договором передбачено використання твору виключно на певному веб-сайті ліцензіата, але він розміщує зазначений твір і на інших веб-сайтах. Ще один приклад: на веб-сайті допускається використання твору виключно з певними технічними характеристиками (роздільна здатність зображення, бітрейд, формат тощо), а ліцензіат розміщує відповідні твори в більш високій якості (що є порушенням умов договору).

Зазначене дає підстави вважати, що самозахист авторського права на твори, розміщені в мережі Інтернет, можливий як у договірних, так і в позадоговірних відносинах.

Щодо співвідношення поняття «самозахист» і «заходи оперативного впливу» зазначимо, що ми дотримуємось позиції, згідно з якою заходи оперативного впливу становлять різновид самозахисту.

Для визначення правової природи та характерних ознак самозахисту необхідно визначити особу, що може здійснювати самозахист та момент виникнення права на самозахист, види, засоби та способи самозахисту. Адже в ч. 1 ст. 19 ЦК України не визначено, якій саме особі належить право самозахисту. Безперечно, можна погодитись із твердженням, що в ст. 19 ЦК України право на самозахист надається значно ширшому колу осіб, ніж у ст. 55 Конституції України, оскільки вона регулює лише права людини [13, с. 43]. Право на самозахист, зокрема самозахист авторських прав, надається всім учасникам цивільного обороту, що вказуються в ст. 2 ЦК України.

Проте щодо самого здійснення самозахисту необхідно враховувати такі особливості, які згадуються науковцями. В. О. Тархов зазначає, що самозахист прав може здійснюватися лише носієм цих прав [21, с. 263]. Подібної позиції дотримується І.А. Борисенко, який вважає, що для самозахисту прав інтелектуальної власності характерним є захист особою своїх прав та інтересів власними діями [22, с. 198]. Інші науковці вказують, що в деяких випадках самозахист прав однієї особи може здійснюватися також іншими особами, наприклад, товариська взаємодопомога, крайня необхідність, дія в інтересах іншої особи без доручення (В. В. Дунаєв [23, с. 36], Г. О. Свердлик та Е. А. Страунінг [10, с. 19]).

В.І. Тертишников та Р. В. Тертишников зауважують, що самозахистом права є прийняття самою управненою особою заходів захисту або звернення її до компетентних органів по захисту [24, с. 6]. К. Ю. Гориславський визначає дві можливості реалізації права на самозахист: здійснення самозахисту безпосередньо власними активними діями та звернення до державних органів зі скаргами, заявами й повідомленнями з метою захисту, вживання заходів до правопорушника (опосередкований самозахист) [25, с. 37].

Слід погодитись із А. С. Штефан, яка зазначає, що вживання конструкції «само» у понятті самозахисту означає самостійний захист цивільних прав особою, якій ці права належать, хоча при цьому особа, що вдається до самозахисту, може звернутися за допомогою до інших фізичних чи юридичних осіб або ж особи, спільне право яких порушується чи порушене, вони об'єднуються та діятимуть на захист свого спільного права колективно [26, с. 24-25].

Дійсно, для правовідносин, що пов'язані з захистом авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, характерним є досудове звернення правоволодільця або безпосередньо до правопорушника, або до реєстранта доменного імені (чи власника / адміністратора веб-сайту), або до інтернет-сервіс провайдера (інтернет-посередника) з вимогою про припинення порушення його авторських прав і видалення відповідних творів.

Такі повідомлення в США мають назву «notice and takedown procedure», процедура їх направлення й розгляду детально регулюється розділом 512(с) (3) Закону США «Про авторське право в цифрову епоху» (англ. Digital Millennium Copyright Act, DMCA) [27]. Важливо зазначити, що пошукові сервіси, які діють згідно з правом США, визнаються інтернет-посередниками [28, с. 12]. Так, за червень 2015 р. Google отримав 39,82 мільйони таких звернень [29] (за квітень 2012 року надійшло 1,24 мільйони звернень [30]). Зазначені статистичні дані свідчать про надзвичайну розповсюдженість таких звернень в іноземних державах. Тому теза про нечасте застосування неюрисдикційної форми захисту [22, с. 198; 31, с. 210] вбачається доволі суперечливою принаймні в умовах функціонування мережі Інтернет.

Крім того, розповсюдженням є явище, коли особи, яким належать веб-сайти, розробляють власні спрощені локальні нормативно-правові акти – порядки щодо розгляду скарг з приводу порушення користувачами авторських прав правоволодільців. Під час реєстрації в перерахованих ресурсах користувачі приєднуються до зазначених положень. Наприклад, такі порядки є в «Google» [32], «Facebook» [33], «Youtube» [34], «Вконтакте» [35]. Після звернення правоволодільця представники веб-сайту розглядають зазначену вимогу в певні строки і виносять рішення про видалення спірного контенту чи відхилення скарги. А в користувача, що розмістив спірний контент, є можливість процедури оскарження.

У Проекті Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» № 3353 від 23.10.2015 р. [36] також передбачається процедура звернення правоволодільця з вимогою припинити порушення авторських прав. Утім, О.І. Антонюк вважає, що вимоги, звернені до порушника, не є самозахистом, оскільки направлення претензії не відновлює порушені права. Порушник може добровільно виконати вимоги потерпілої сторони. У разі ж невиконання вимоги управнена особа може реалізувати її примусово за допомогою юрисдикційних органів [13, с. 80].

Однак указаний автор не дає правову оцінку таким діям.

На нашу думку, зазначені порядки є проявом самозахисту на твори, що розміщені в мережі Інтернет, що здійснюється із залученням третіх осіб або звернені безпосередньо до порушника, оскільки при цьому жодного юрисдикційного органу для вирішення спору не залучається, а зазначені дії є похідними від основної дії – ініціативної вимоги правоволодільця.

Для реалізації самозахисту на твори, що розміщені в мережі Інтернет, надзвичайно важливо ввести обов'язок власників веб-сайтів розмішувати контактну інформацію для таких звернень. Так, у РФ вже є норма (ч. 2. ст. 10 ФЗ «Про інформацію, інформаційні технології та захист інформації»), згідно з якою «власник сайту в мережі Інтернет зобов'язаний розмістити на сайті, що йому належить, інформацію про своє найменування, місце знаходження та адресу, адресу електронної пошти для направлення заяви» [37].

У ч. 11. ст. 52-1 Законопроекту № 3353 також передбачається зобов'язати власників всіх без винятку веб-сайтів в мережі Інтернет та поставальників послуг хостингу розмішувати на них свої повне ім'я або найменування власника веб-сайту та поставальника послуг хостингу; повну адресу місця проживання або місцезнаходження власника веб-сайту та поставальника послуг хостингу; контактну інформацію власника веб-сайту та поставальника послуг хостингу, у тому числі адресу електронної пошти та номер телефону, за якими з ними можна оперативно зв'язатися; інформацію про реєстрацію власника веб-сайту та поставальника послуг хостингу як юридичної особи в державі місцезнаходження, зокрема в торговельному, банківському або судовому реєстрі, в тому числі реквізити реєстру, реєстраційний номер або інші засоби ідентифікації в реєстрі, якщо власник веб-сайту та поставальник послуг хостингу є юридичними особами [36]. Однак, на нашу думку, доцільність розповсюдження зазначеної вимоги на тих суб'єктів, які не підпорядковані українському правопорядку, є доволі дискусійною.

У науці цивільного права досі суперечливим залишається й момент виникнення права на самозахист, оскільки до цього часу ще не вироблено єдиного підходу до співвідношення понять «захист» і «охорона». Ми дотримуємося наукового підходу, згідно з яким охорона й захист перетинаються (але не збігаються і не поглинають одне одного) [4, с. 14]. Так, Б. Ю. Тихонова зазначає, що охорона цивільних прав та інтересів має місце на етапі до їх порушення, а цивільно-правовий захист – уже після правопорушення [38, с. 11]. Д. О. Андрєєв мо-

мент виникнення права на захист пов'язує не тільки з наявністю ситуації, за якої порушуються права певного суб'єкта, а й створюється реальна загроза порушення таких прав у майбутньому [39, с. 4].

Щодо моменту виникнення права на самозахист одні автори зазначають, що дії, спрямовані на самозахист, у деяких випадках застосовуються ще й до виникнення реальної загрози порушення, хоч механізми їх реалізації насправді спрацьовують лише після порушення права, а до того моменту ці дії спрямовані на забезпечення недоторканності права [40, с. 155]. Згідно з таким підходом протидію потенційному порушенню чи посяганню визнають як превентивний самозахист [5, с. 202].

А. С. Штефан зазначає, що самозахист цивільних прав може застосовуватися тоді, коли порушення вже стало реальним, здійсненим, а не гіпотетичним. Отже, право на самозахист цивільного права, зокрема в тому числі авторського права, виникає з моменту порушення права [26, с. 23].

В. В. Луць зауважує, що такі дії (самозахист) можуть бути вчинені як внаслідок правопорушення, так і до його здійснення або під час його здійснення [31, с. 210]. Заслугує також на увагу підхід І.О. Ромащенко, який розуміє заходи захисту як такі, що вживаються у відповідь на невизнання, оспорування, порушення прав або при настанні реальної загрози їх порушення в майбутньому і з метою припинення порушення (посягання) та відновлення порушених прав [41, с. 26].

Зазначимо, що відповідно до положень ч. 2 ст. 19 ЦК України способи самозахисту мають відповідати змісту права, що порушене, та наслідкам, що спричинені цим порушенням, а таких наслідків не може бути до вчинення відповідного порушення [7].

У правовідносинах, що пов'язані із захистом авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, момент виникнення права на самозахист яскраво ілюструється із встановленням технічних засобів, оскільки саме встановлення технічних засобів, а не їх активація чи функціональне призначення є проявом активних дій правоволодільця.

Закон України визначає технічні засоби захисту як технічні пристрої та (або) технологічні розробки, призначені для створення технологічної перешкоди порушенню авторського права й (або) суміжних прав при сприйнятті й (або) копіюванні захищених (закодованих) записів у фонограмах (відеограмах) і передачах організацій мовлення чи для контролю доступу до використання об'єктів авторського права і суміжних прав [19].

Проаналізувавши зазначене визначення, можемо зробити висновок, що вираз «призначені для створення технологічної перешкоди порушен-

ню» дає підстави вважати, що факту порушення як такого ще не відбулося. Окрім того, відповідно до підпункту «д» ст. 50 Закону окремим видом порушення авторського права є вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права [19]. Згідно з положеннями Закону технічні засоби можуть застосовуватися для створення технологічної перешкоди діям, що тільки створюють загрозу порушення авторського права. Однак необхідно розуміти ризики цієї загрози. З. В. Ромовська зазначає, що тримання автомобіля під замком – це не захист майнового блага, а фактична його охорона [42, с. 32]. Слушною вбачається думка І.М. Осолінкера, який виділяє поняття самоохорони стосовно права власності – правомірних дій власника, що полягають у застосуванні комплексу превентивних заходів із метою забезпечення збереження належного йому чи іншим особам майна, а також запобігання його знищенню, пошкодженню та іншим негативним наслідкам [43, с. 5].

Зазначимо, що встановлення технічних засобів переважно відбувається не тільки до виникнення реальної загрози правопорушення, а і до використання твору в мережі Інтернет як такого (або одночасно з ним) (наприклад, правоволодільець надає власнику певного веб-сайту цифровий відбиток вираженого в цифровій формі об'єкта авторського права, який ще не був розміщений у мережі Інтернет, отож, такий об'єкт авторського права розмістити на цьому веб-сайті буде неможливо), а тому встановлення технічних засобів відрізняється від тримання автомобіля під замком чи сигналізацією тільки об'єктом охорони. Розміщення твору в мережі Інтернет навряд чи можна розуміти як реальну небезпеку правопорушення авторських прав.

З наведених вище підстав важко повністю погодитися з підходом науковців, які виділяють засоби захисту на етапі до моменту порушення прав [44, с. 110-120] та розуміють встановлення технічних засобів захисту як один із способів самозахисту [45, с. 23; 46, с. 71]. На нашу думку, право на самозахист авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, виникає з моменту порушення або реальної небезпеки порушення авторських прав. До виникнення реальної небезпеки порушення авторських прав доцільно виділяти засоби здійснення самоохорони.

Згідно з ч. 3 ст. 176 Угоди «Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони» технічні засоби – це будь-яка технологія, пристрій або компонент, які за умови їх нормального використання призначені для запобігання або обмеження дій, які не санкціоновані правовласником будь-якого авторського права або будь-яких

суміжних прав, як це передбачено законодавством кожної зі Сторін, стосовно творів або інших об'єктів, що охороняються [47]. Використання ж конструкції «призначені для запобігання або обмеження дій, які не санкціоновані правовласником» якраз і свідчить, що порушення або ще не відбулося, або вже настало.

Як приклад технічного засобу, що «активується» після порушення й призначений для обмеження дій порушника, можемо навести саморуйнування електронного документа при несанкціонованому копіюванні. До цього виду технічних засобів захисту творів належать так звані «водяні мітки» – вкраплення програмного коду, що дають можливість частково порушити цілісність об'єкта [48]. Утім, саме функціональне призначення технічних засобів на самозахист чи самоохорону авторських прав не впливають, про що буде сказано нижче.

Водночас необхідно розрізняти способи захисту цивільних прав і засоби захисту. Цивільне законодавство не містить визначення поняття способів захисту цивільних прав та інтересів. У літературі їх визначають як систему законних (визначених чи допущених законом) дій суб'єкта самозахисту та матеріально-правового юридичного ефекту цих дій, яка дозволяє тим чи іншим чином попередити, усунути чи компенсувати наслідки порушення, невизнання або оспорування суб'єктивного цивільного права чи інтересу, охоронюваного законом інтересу [5, с. 207]. Способи захисту цивільних прав приводяться в дію у разі їх порушення чи реальної небезпеки такого порушення [49] та спрямовані на відновлення (визнання) порушених (оспоруваних) прав і вплив на правопорушника [50, с. 346].

Як зазначає І.О. Ромащенко, на відміну від способів захисту прав, засоби захисту мають ширші межі застосування за національним законодавством України, оскільки згідно з ч. 5 ст. 55 Конституції України кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права й свободи від порушень і протиправних посягань. Інакше кажучи, положення Конституції України дають можливість застосовувати також засоби захисту, які не передбачені законом, але і не заборонені ним [41, с. 37]. Водночас способи, що вказані у ЦК України, ГК України, ЗК України та у інших нормативно-правових актах обмежуються відповідними сферами.

У доктрині наголошується, що засобами захисту є знаряддя, інструментарій захисту [41, с. 66]; правові явища, що виражаються в інструментах (встановленнях) та діяннях (технологіях), за допомогою яких задовольняються інтереси суб'єктів права, що забезпечують досягнення соціально корисних цілей [51, с. 359].

На підтвердження даної тези можна навести положення ч. 2. ст. 19 ЦК України, згідно з якими способи застосування засобів протидії можуть обиратися самою особою чи встановлюватися договором або актами цивільного законодавства [7]. Тобто поняття «засіб» ширше за сферою застосування, ніж «спосіб», але є інструментарієм досягнення останнього.

Способи самозахисту можуть бути встановлені актами цивільного законодавства, договором або самостійно визначені («сконструйовані») особою, яка захищається [5, с. 207]; такі способи обираються правоволодільцем на свій розсуд, виходячи з вимог закону та моральних засад суспільства [26, с. 27]. У літературі зазначається, що зі способів, передбачених для судового захисту, самозахист авторського права може відбуватися лише такими: припинення дії, яка порушує право; відновлення становища, яке існувало до порушення; зміна правовідносин; припинення правовідносин; відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди. Інші ж способи передбачають необхідність винесення рішення юрисдикційним органом [22, с. 199; 13, с. 79]. При цьому зазначимо, що відшкодування збитків обов'язково має бути після звернення правоволодільця з претензією. Добровільне відшкодування збитків з ініціативи порушника самозахистом визнаватися не може.

На підставі проведеного аналізу можемо виділити таку систему способів самозахисту та способів здійснення самоохорони авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет.

Способи здійснення самоохорони авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет:

1. Технічні (встановлення технічних засобів охорони).
2. Інформаційно-організаційні:
 - 2.1. використання міжнародного знаку охорони авторського права;
 - 2.2. використання кодових слів, за якими потім за допомогою пошукових систем відстежують використання власного твору [48];
 - 2.3. попередження користувачів та відвідувачів веб-сайту про умови використання інформації та відповідальність за порушення авторських прав;
 - 2.4. використання контрактів;
 - 2.5. встановлення локальних нормативно-правових актів веб-сайтів: Правила користування веб-сайтами;
 - 2.6. депонування твору в сховищі web-депозитарії.

Способи здійснення самозахисту на твори, що розміщені в мережі Інтернет:

1. Способи здійснення захисту, які можуть використовуватись і в порядку самозахисту, і в порядку судового захисту (припинення дії, яка порушує право (в т.ч. реалізація процедури notice and takedown); відновлення становища, яке існувало до порушення; зміна правовідносин; припинення правовідносин; відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди).

2. Заходи оперативного впливу.

3. Інформаційні («дошки ганьби» в Інтернеті: на них «вивішуються» імена осіб, що вчинили плагіат, а також назви сфабрикованих та оригінальних творів [52, с. 41]).

4. Поєднання технічних засобів самоохорони, що призначені для ідентифікації контенту та дій правоволодільців (ідентифікація контенту на певних веб-сайтах за допомогою сервісів «Youtube Content ID» чи «Rutube Match» або їх аналогів).

Так, додані в мережу «YouTube» аудіовізуальні твори порівнюються з базою даних, яка містить файли, надіслані правоволодільцями в систему «Content ID». У разі збігу система заявляє права на завантажені відео в інтересах власника вмісту й застосовує обрані ним політики. Правоволодільці можуть використовувати такі механізми:

– Блокування. Відео не буде відтворюватися на «YouTube», або в ньому вимкнено звук.

– Комерційне використання. Перед початком або під час відтворення відео, а також поруч з програвачем може відображатися реклама. А в самому відео або під ним можуть бути рекламні посилання на матеріали правоволодільця.

– Відстеження. Відео відтворюватиметься без змін, але правоволодільць зможе аналізувати статистику його переглядів за допомогою «YouTube Аналітики» [53, с. 113-114].

Щодо використання технічних засобів самоохорони авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, важливо зазначити, що, попри їх позитивне функціональне призначення, у літературі справедливо висловлюються певні застереження. Зокрема зазначається, що використання технічних засобів для правоволодільців в окремих випадках може бути достатньо дорогим [54, с. 63]. Слід погодитися з В. М. Троцькою, яка наголошує, що не завжди можна врахувати випадки, передбачені законодавством, коли доступ до твору має бути вільним, тобто користувачу не потрібно отримувати дозвіл в автора (чи іншої особи, яка має авторське право), виплачувати авторську винагороду за використання твору. Відтак контроль за його відтворенням є недоречним [55, с. 80].

Існує декілька підходів до класифікації технічних засобів.

Так, за джерелом їх закріплення технічні засоби поділяють на: встановлені в договорі та встановлені актом законодавства [56, с. 87]. На жаль, не можемо повністю погодитися з думкою Н. О. Кухар, яка вказує, що законодавець встановлює досить широкий перелік технічних засобів, із якого особа може виділити один чи навіть більше технічних засобів, які доречно використати з метою захисту об'єкту в соціальних мережах [57, с. 177], оскільки їх перелік не може бути вичерпним, адже з розвитком технологій можлива поява і нових технічних засобів. Крім того, справедливо зазначається, що в Україні застосування технічних засобів захисту нічим не обмежені, у зв'язку з відсутністю права на приватне копіювання в особистих цілях, яке могло б бути перешкодою такому необмеженому застосуванню [58, с. 18].

За формою технічні засоби поділяють на апаратні засоби (технічні пристрої), програмні засоби (як такі, що пов'язані з технологічними розробками) та комбіновані (програмно-апаратні засоби) [46, с. 71].

За призначенням технічні засоби поділяють на дві категорії: призначені для контролю технологічної можливості використання (зокрема створення перешкоди для неправомірного використання), а також призначені для контролю доступу до використання об'єктів авторського права [59, с. 188; 45, с. 12].

Крім того, І.І. Ващинець технічні засоби за видом поділяє на:

- 1) технічні засоби захисту, спрямовані на захист дій, що підпадають під виключне право автора;
- 2) криптографічні засоби захисту авторського права;
- 3) засоби кодування і маркування;
- 4) електронні системи управління авторськими правами в цифрових мережах [60, с. 15].

Однак вище нами було розглянуто можливість використання технічних засобів, що призначені для запобігання або обмеження дій, які не санкціоновані правоволодільцем. Враховуючи це, пропонуємо наступну класифікацію технічних засобів за видами:

1. Технічні засоби, що активуються до настання порушення або реальної небезпеки порушення авторських прав:
 - 1.1. реєстрація користувачів (вхід за допомогою логіну та пароллю) до веб-сайту;
 - 1.2. постійна онлайн аутентифікація;
 - 1.3. доступ до веб-сайту тільки з певної країни (IP-геолокація);
 - 1.4. низька якість відображення творів для незареєстрованих відвідувачів веб-сайту;

- 1.5. використання мережевих павуків та пошукових роботів – програм, які працюють в Інтернет та здатні за допомогою певного набору пошукових реквізитів, які містяться у вбудованому файлі, відшукати конкретний об’єкт або посилання на нього [61, с. 32];
- 1.6. обмеження доступу до матеріалів, що розміщені в Інтернеті, доступ до Інтернет – ресурсу надається за попередньою оплатою [62];
- 1.7. Trial-використання твору (обмежена функціональність творів або «годинникова бомба» – встановлення строку використання твору чи кількості його використань);
- 1.8. коди (ідентифікатори) доступу;
- 1.9. використання пропрієтарних форматів файлів;
- 1.10. використання динамічних гіперпосилань;
- 1.11. використання динамічних рефералів;
- 1.12. використання CAPTCHA;
- 1.13. використання технічних засобів кодування [63].
2. Технічні засоби, що призначені для ідентифікації і маркування твору:
 - 2.1. міжнародний стандартний номер книги ISBN;
 - 2.2. ISAN – добровільна система нумерації для унікальної ідентифікації аудіовізуальних творів [64];
 - 2.3. ідентифікатор цифрового об’єкту DOI. Інформація, що міститься в DOI електронного документа, містить покажчик його місцезнаходження (наприклад, URL-адресу), його ім’я (назву), інші ідентифікатори об’єкту й асоційований з об’єктом набір його описових метаданих в структурованому і розширюваному вигляді [65];
 - 2.4. програмні засоби ідентифікації текстової частини музичних творів ID3 Tag [66];
 - 2.5. цифрові марки. При застосуванні певного програмного забезпечення можна довести, що файли містять додаткову інформацію, що вказує на особу, яка її записала, при цьому залишаючись практично непомітними при звичайному візуальному перегляді органами сприйняття людини [63];
 - 2.6. цифрові сертифікати та цифрові підписи. Суть цифрового підпису полягає в тому, що він дозволяє ідентифікувати справжнього автора того або іншого твору, тим самим знімаючи в контрагента будь-які сумніви про те, із ким він має справу.

- При застосуванні технології цифрового підпису сертифікаційний орган видає користувачеві електронний файл – цифровий сертифікат, яким користувач посвідчується як власник публічного ключа. Проте цифрові сертифікати можуть посвідчувати права, що належать певній особі [63];
- 2.7. детектори плагиату, при використанні яких створюється цифровий образ усього документа, який перевіряється, після чого він порівнюється з матеріалами, розміщеними в Інтернеті та спеціалізованих базах даних, зокрема на академічних ресурсах і каталогах матеріалів засобів масової інформації [52, с. 41].
 3. Технічні засоби, що спрямовані на обмеження дій, які не санкціоновані правоволодільцем:
 - 3.1. захист від копіювання, наприклад, вбудовані у веб-сайт скрипти, що забороняють копіювання [67, с. 233];
 - 3.2. технологія багатошарового зображення. Твір може бути переглянутий, але при спробі копіювання можна скопіювати тільки верхній прозорий шар [61, с. 30];
 - 3.3. неможливість завершення виконуваної програми. Виконувана програма працює під час конкретного сеансу зв’язку та стирається з оперативної пам’яті комп’ютера після його закінчення [63];
 - 3.4. «Пасхальні яйця». Особливо популярний вид технічних засобів у відеоіграх. Якщо комп’ютерна програма виявляє, що користувач використовує її «піратську» копію, активуються внутрішні технічні засоби захисту. Так, наприклад, у відеогрі «Batman Arkham Asylum» головний герой не міг потрапити до певної локації, а у відеогрі «Grand theft auto IV» після декількох хвилин зображення, що подається на пристрій виведення інформації, починало гойдатися [68];
 - 3.5. заборона хотлінкінгу (включення до веб-сайту файлів – зображень чи інших ресурсів з інших веб-сайтів) з веб-сайту;
 - 3.6. запобігання перехопленню відео- й аудіопотоків з веб-сайту;
 - 3.7. міжмережевий екран, що виконує свої функції, контролюючи всі інформаційні потоки між внутрішньою інформаційною системою та зовнішнім інформаційним простором як «інформаційна мембрана», та виконувані програми, які завантажуються під час роботи з інформацією в ме-

режі після сплати певної суми користувачем і стираються після закінчення сеансу [22, с. 200];

3.8. саморуйнування твору.

Крім того, пропонуємо класифікацію технічних засобів за місцем їх знаходження (на рівні користувача / серверу).

Висновки. Підсумовуючи вищевказане, можемо виділити такі риси самозахисту на твори, що розміщені в мережі Інтернет:

1. безпосередньо пов'язаний з ініціативністю правоволодільця;
2. застосовується для більш швидкого реагування на порушення;
3. можливий як у договірних, так і у позадоговірних відносинах;
4. може бути реалізований як самостійно при зверненні правоволодільця безпосередньо до по-

рушника, так із залученням третіх осіб – звернення правоволодільця до реєстранта доменного імені (чи власника / адміністратора веб-сайту), або до інтернет сервіс провайдера (інтернет-посередника) із вимогою про припинення порушення його авторських прав і видалення відповідних творів (takedown notice);

5. право на самозахист авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, виникає з моменту порушення або реальної небезпеки порушення авторських прав. До виникнення реальної небезпеки порушення авторських прав слід виділяти засоби здійснення самоохорони;

6. встановлення технічних засобів відбувається не тільки до виникнення реальної загрози правопорушення, а і до використання твору в мережі Інтернет як такого, відтак доцільно виділяти саме технічні засоби охорони.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Басин Ю. Г. Защита субъективных гражданских прав / Ю. Г. Басин, А. Г. Диденко // Юридические науки. – Алма-Ата : Типография № 18 Главполиграфпрома Госкомитета Совета Министров Казахской ССР. – 1971. – № 1. – С. 3-11.
2. Азімов Ч. Здійснення самозахисту в цивільному праві / Ч. Азімов // Вісник Академії правових наук України. – 2001. – № 2 (25). – С. 135-141.
3. Шишка Р. Б. Охрана права интеллектуальной собственности: авторско-правовой аспект : моногр. / Р. Б. Шишка. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 368 с.
4. Арефьев Г. П. Понятие защиты субъективных прав / Г. П. Арефьев // Процессуальные средства реализации конституционного права на судебную и арбитражную защиту – Калинин : Изд-во Калининского гос. ун-та, 1982. – С. 13-21.
5. Цивільний Кодекс України : Науково-практичний коментар. Загальні положення / За ред. проф. І.В. Спасиби-Фатєєвої. – Харків : ФО-П А. А. Колісник, 2010. – 320 с.
6. Кораблева М. С. Защита гражданских прав: новые аспекты / М. С. Кораблева // Актуальные вопросы гражданского права. – М. : Статут, 1999. – С. 76-108.
7. Цивільний кодекс : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // ВВР. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356 (зі змінами).
8. Гражданский Кодекс Российской Федерации (ГК РФ) : Часть 1 от 30. 11. 1994 № 51-ФЗ // «Собрание законодательства РФ». – 1994. – № 32. – Ст. 3301. (с изменениями).
9. Гражданский кодекс Республики Беларусь : Закон Беларуси от 7 декабря 1998 г. № 218-3 // Ведомости Национального собрания Республики Беларусь. – 1999. – № 7-9. – Ст. 101. (с изменениями)
10. Свердлык Г. А. Понятие и юридическая природа самозащиты гражданских прав / Г. А. Свердлык, Э. Л. Страунинг // Государство и право. – 1998. – № 5. – С. 17-24.
11. Болгова В. В. Формы защиты субъективного права : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 / В. В. Болгова. – Уфа, 2000. – 38 с.
12. Гражданское право : [4-е изд., перераб. и доп.] / Под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого – М. : 2005. в 3-х т. Т. 1. – 765 с.
13. Антонюк О.І. Право учасників цивільних правовідносин на самозахист : дис. канд. юр. наук : 12.00.03 / Антонюк Олена Ігорівна – Харків, 2004. – 212 с
14. Панченко М. Форми самозахисту приватної власності у цивільному праві України / М. Панченко // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 1. – С. 31-34.
15. Стоякин Г. Я. Меры защиты в советском гражданском праве : автореф. дис. ... канд. юр. наук : 12.00.03 / Г. Я. Стоякин. – Свердловск, 1973. – 21 с.
16. Грибанов В. П. Осуществление и защита гражданских прав / В. П. Грибанов. – М. : Статут, 2001. – 411 с.
17. Комментарий части первой Гражданского кодекса Российской Федерации – М. : Журн. «Хоз-во и право» : СПАРК, 1995. – 597 с.
18. Басин Ю. Г. Основы гражданского законодательства о защите субъективных гражданских прав / Ю. Г. Басин // Проблемы применения основ гражданского законодательства и основ гражданского судопроизводства Союза ССР и союзных республик. Сборник материалов / – Саратов : Изд-во Саратов. юрид. ин-та., 1971. – С. 32-37.
19. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII // ВВР. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
20. Гринько Р. В. Заходи оперативного впливу та способи самозахисту: порівняльно-правовий аналіз / Р. В. Гринько. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 9. – С. 159-162.
21. Тархов В. А. Гражданское право. Общая часть. Курс лекций / В. А. Тархов. – Чебоксары : Чув. кн. изд-во, 1997. – 331 с.
22. Борисенко І.Л. Особливості самозахисту прав інтелектуальної власності в глобальній мережі Інтернет / І.Л. Борисенко // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 197-201.
23. Дунаев В. В. Понятие и формы защиты гражданских прав / В. В. Дунаев // Сибирский юридический вестник. – 2003. – № 4. – С. 33-36.
24. Тертышников В. И. Формы защиты и осуществления субъективных прав граждан, иностранных граждан, лиц без гражданства и юридических лиц / В. И. Тертышников, Р. В. Тертышников. – Харьков : Консум, 1999. – 176 с.

25. Гориславський К. Ю. Гарантії прав людини на самозахист життя та здоров'я / К. Ю. Гориславський // Право України. – 2001. – № 12. – С. 35-38.
26. Штефан А. С. Самозахист авторського права і суміжних прав / А. С. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – № 3. – С. 22-29.
27. Bill Text – 105th Congress (1997-1998) – THOMAS (Library of Congress) H.R.2281 Digital Millennium Copyright Act. [Electronic resource]. – Access mode: <http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c105:H.R.2281.ENR>:
28. Westmeier J. DMCA Section 512(c) «Safe Harbor» Requirements, Strategies, and Risks / J. Westmeier, G. Davis // The Computer & Internet Lawyer. – 2012. – №29. – С. 10-29.
29. Запросы на удаление материалов, нарушающих авторские права – Отчет Google о доступности сервисов. [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: <http://www.google.com/transparencyreport/removals/copyright/>.
30. Google releases data on piracy, takes copyright infringement pretty seriously. [Electronic resource] – Access mode: <http://www.csmonitor.com/Technology/Horizons/2012/0525/Google-releases-data-on-piracy-takes-copyright-infringement-pretty-seriously>.
31. Луць В. В. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців : моногр. / В. В. Луць. – Тернопіль. : «Підручники і посібники», 2007. – 257 с.
32. Удаление содержания из Google. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://support.google.com/legal/troubleshooter/1114905?rd=2#ts=1349036,2945210,1115789,1117010,1697877,1697882>.
33. Повідомлення про порушення Ваших прав у Facebook. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/help/contact/208282075858952>.
34. Уведомление о нарушении авторских прав в Youtube [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.youtube.com/copyright_complaint_form.
35. Тут Ви можете повідомити нам про матеріали, які порушують авторські права. Вконтакте. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vk.com/dmca>.
36. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет : Проект Закону № 3353 від 23.10.2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56869.
37. Об информации, информационных технологиях и о защите информации : Федеральный закон от 27.07.2006 № 149-ФЗ // Собрание законодательства Российской Федерации. – 2006. – № 31. – Ст. 3448 (Часть I) (с изменениями).
38. Тихонова Б. Ю. Субъективные права советских граждан, их охрана и защита : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Б. Ю. Тихонова. – М., 1972. – 22 с.
39. Андреев Д. О. Адміністративно-правові засоби захисту прав власників цінних паперів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адмін. право і процес; фінанс. право; інформ. право» / Д. О. Андреев. – Київ, 2008. – 21 с.
40. Свердлык Г. А. Защита и самозащита гражданских прав : учебн. пособ. / Г. А. Свердлык, З. Л. Страунинг. – М. : «Лекс-Книга», 2002. – 208 с.
41. Ромащенко І.О. Зміна та припинення цивільного правовідношення як способи захисту цивільних прав : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / І.О. Ромащенко – К., 2014. – 257 с.
42. Ромовская З. В. Защита в советском семейном праве / З. В. Ромовская. – Львів : Вища школа, 1985. – 180 с.
43. Осолінкер І.М. Самозахист права власності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І. М. Осолінкер. – Харків, 2011. – 19 с.
44. Пастухов О. М. Авторське право у сфері функціонування всесвітньої інформаційної мережі інтернет : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. М. Пастухов. – Київ, 2002. – 174 с.
45. Бузова Н. Положения об охране технических средств защиты произведений и объектов смежных прав: проблемы их практического применения / Н. Бузова, Л. Подшибихин // Авторское право и смежные права. – 2005. – № 5. – С. 12-25.
46. Рассомахіна О. Технічні засоби захисту об'єктів авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет : питання правового регулювання / О. Рассомахіна // Юридична Україна. – 2012. – № 11. – С. 70-77.
47. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
48. Мамон З. Захист авторських прав у мережі Інтернет / З. Мамон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://yuricom.com/ua/yuridichniy_visnyk_ukrainy/overview/?id=1592.
49. Аналіз практики застосування судами ст. 16 Цивільного кодексу України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/1381600a4cb99fbcc225745700474564/6af1eba6df621dedc2257ce60053ffc3?OpenDocument>.
50. Цивільне право : підручник : у 2 т. : Т. 1. / В.І. Борисова (кер. авт.кол.), Л. М. Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право, 2012. – 656 с.
51. Марченко М. Н. Проблемы теории государства и права / М. Н. Марченко. – М. : Юрист, 2001. – 656 с.
52. Германова О. Межі копірайту в безмежжі Інтернету / О. Германова // Вісник податкової служби України. – 2007. – № 31. – С. 38-41.
53. Тодд Д. Цифровое пиратство. Как пиратство меняет бизнес, общество и культуру / Даррен Тодд. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2013. – 390 с.
54. Наумова Е. Технические средства защиты авторского права / Е. Наумова. // Интеллектуальная собственность : авторское право и смежные права. – 2009. – № 2. – С. 60-66.
55. Троцька В. М. Проблемні питання застосування технічних засобів захисту в контексті вільного відтворення творів у мережі Інтернет / В. М. Троцька // Правове регулювання інформаційних відносин та сфери інтелектуальної власності в умовах кіберцивілізації: Матеріали науково-практичної конференції (м.Одеса 26 березня 2015 р.) / В. М. Троцька. – К. : НТУУ «КПІ», 2015. – С. 79-82.
56. Соліпко І.М. Технічні засоби захисту авторських прав в мережі інтернет: проблематика використання / І.М. Соліпко, О. В. Пономаренко // Юридичний вісник. – 2012. – № 4. – С. 85-88.
57. Кривошеїна І.В. Актуальні проблеми захисту об'єктів авторського права в мережі інтернет / І.В. Кривошеїна, Н. О. Кухар // Держава і право. – 2014. – № 2. – С. 173-180.

58. Глотов С. Правова природа приватного копіювання. Приватне копіювання і технічні заходи захисту / С. Глотов. // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2005. – № 1. – С. 12-18.
59. Ващи́нець І.І. Деякі питання правового статусу технічних засобів захисту авторського права / І.І. Ващи́нець // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 2. – С. 186-192.
60. Ващи́нець І.І. Цивільно-правова охорона авторських прав в умовах розвитку інформаційних технологій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / І.І. Ващи́нець. – К. : Нац. акад. наук України. Ін-т держ. і права ім. В. М. Корецького, 2006. – 20 с.
61. Недоруб О. Особенности использования и охраны фотографических произведений в сети Интернет / О. Недоруб // Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права. – 2008. – № 9. – С. 22-33
62. Іващенко В. А. Технічні способи захисту авторських прав у всесвітній мережі Інтернет на етапі до порушення / В.А. Іващенко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intellect21.cdu.edu.ua/?p=281>
63. Рекомендації щодо вдосконалення механізму регулювання цифрового використання об'єктів авторського права і суміжних прав через мережу Інтернет. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/recomnet.html>.
64. What is ISAN? [Electronic resource] – Access mode http://www.isan.org/about/#what_is_isan.
65. DOI Handbook Introduction [Electronic resource] – Access mode http://www.doi.org/doi_handbook/1_Introduction.html.
66. ID3.org – The MP3 Tag Standard. [Electronic resource] – Access mode <http://www.id3.org/>.
67. Скрильник О. О. Питання охорони та захисту авторських прав у мережі Інтернет / О. О. Скрильник, А. Ш. Абдулаєва // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 5. – С. 230-233.
68. Eight of the Most Hilarious Anti-Piracy Measures in Video Games – IGN. [Electronic resource] – Access mode <http://www.ign.com/articles/2013/04/29/eight-of-the-most-hilarious-anti-piracy-measures-in-video-games>.

Зеров Костянтин Олександрович

САМОЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ТВОРИ, РОЗМІЩЕНІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Стаття присвячена аналізу особливостей здійснення самозахисту авторського права з урахуванням специфіки правовідносин, які пов'язані з мережею Інтернет. Проаналізовано поняття, основні риси самозахисту, а саме визначено особу, що здійснюватиме самозахист, момент виникнення зазначеного права. Визначено, що такий самозахист може бути реалізований як самостійно при зверненні безпосередньо до порушника, так із залученням третіх осіб – звернення правоволодільця до реєстранта доменного імені (чи власника / адміністратора веб-сайту), або до інтернет сервіс провайдера із вимогою про припинення порушення й зроблено висновок, що право на самозахист авторських прав на твори, що розміщені в мережі Інтернет, виникає з моменту порушення або реальної небезпеки порушення авторських прав. До виникнення реальної небезпеки порушення авторських прав слід виділяти засоби здійснення самоохорони. Здійснено класифікацію засобів здійснення самозахисту та самоохорони, технічних засобів.

Ключові слова: самозахист, самоохорона, Інтернет, твір, технічні засоби захисту.

Зеров Константин Александрович

САМОЗАЩИТА АВТОРСКОГО ПРАВА НА ПРОИЗВЕДЕНИЯ, РАЗМЕЩЕННЫЕ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ

Статья посвящена анализу особенностей осуществления самозащиты авторского права с учетом специфики правоотношений, связанных с сетью Интернет. Проанализировано понятие, основные черты самозащиты, а именно определено лицо, которое имеет право осуществлять самозащиту, момент возникновения указанного права. Определено, что такая самозащита может быть реализована как самостоятельно при обращении непосредственно к нарушителю, так и с привлечением третьих лиц – обращение правообладателя к регистранту доменного имени (или владельца / администратора веб-сайта), или к интернет сервис провайдеру с требованием о прекращении нарушения его авторских прав и удаления соответствующих произведений (takedown notice)

Сделан вывод, что право на самозащиту авторских прав на произведения, размещенные в сети Интернет, возникает с момента возбуждения или реальной опасности нарушения авторских прав. К возникновению реальной опасности нарушения авторских прав следует выделять средства осуществления самосохранения. Осуществлена классификация средств самозащиты и самоохраны, технических средств.

Ключевые слова: самозащита, самоохрана, Интернет, произведение, технические средства защиты.

Zerov Kostiantyn Oleksandrovych

SELF-IMPOSED PROTECTION OF COPYRIGHT TO WORKS POSTED ON THE INTERNET

This article is dedicated to the analysis of the peculiarities of the protection of copyright by its holder considering the specific character of legal relationship associated with the Internet. The meaning and principal parameters of the self-imposed protection of copyright are analysed, a person carrying out such protection is identified, the commencement of the right thereto is determined. It is defined that such protection may be carried out independently – when the right holder addresses directly an infringer, or by involving third parties – when the right holder addresses a domain name registrar (or a website holder / administrator) or an Internet service provider requiring them to prevent the copyright infringement and delete the respective works (a takedown notice).

It is summarised that the right to the self-imposed protection of copyright to works posted on the Internet arises when the copyright is infringed or is actually threatened to be infringed. Before an actual threat arises, self-imposed enforcement means should be defined. Self-imposed protection / enforcement means and technical means are classified.

Key words: self-Imposed Protection, self-imposed enforcement, Internet, work, technical means of protection.